

Riedsútstel

Ynformaasjekarrûsel	: 11 december 2025
Agindapunt	: 13
Status	: Informerend/Vergaderstuk
Program	: 4. Onderwijs
Eardere behandeling	: Meningvormend/Besluitvormend 18 december 2025, agendapunt 20
Portefúljuhâlder	: Dhr. J.E. Boerema
Taheakke	: 1. Subsidieregeling peuteropvang en voor- en vroegschoolse educatie 2026 2. Verslag aandachtspunten info-inloopbijeenkomst van 10 november 2025
Saaknûmer	: 2025111412493

Underwerp

Nieuwe subsidieregeling peuteropvang en voor- en vroegschoolse educatie Achtkarspelen 2026

Wy stelle jo foar 18 desimber 2025 te besluten om:

1. Kennis te nemen van de subsidieregeling peuteropvang en voor- en vroegschoolse educatie gemeente Achtkarspelen 2026.
2. In te stemmen met het voorstel om 2026 als overgangsjaar te benoemen.
3. De Deelverordening Peuteropvang en Voorschoolse Educatie in te trekken per 31 december 2026.
4. De bijbehorende budgetten te koppelen aan de subsidieregeling Peuteropvang en Voorschoolse Educatie.

Agindearring ynformaasjekarrûsel

Dit onderwerp is niet geagendeerd door de raad, maar staat onder de 'overige stukken' op de agenda, zodat inwoners erover kunnen inspreken.

Koarte gearfetting

De Deelverordening Peuteropvang en Voorschoolse Educatie van Achtkarspelen is gedateerd 2014 en niet meer bij de tijd. De diverse landelijke ontwikkelingen en nodige aanpassingen sindsdien zijn niet verwerkt. Bovendien is het gewenst en gebruikelijk dat een dergelijke regeling kan worden aangepast door het college.

Foech ried/kolleezje

Een subsidieregeling is, ten opzichte van een verordening, flexibeler wanneer het gaat om aanpassingen omdat hiervoor het mandaat ligt bij het college. Het is wenselijk dat er een regeling komt omdat er veel veranderingen zijn geweest en ook worden verwacht waar we snel op willen kunnen handelen. Wanneer het om budgetkwesties gaat zal het college zich uiteraard bij de raad melden zijnde budgethouder.

Ynlieding

Zoals hiervoor vermeld is de Deelverordening van Achtkarspelen uit 2014 niet meer bij de tijd. In de gemeente hebben we intussen te maken met meerdere aanbieders/aanvragers. Er ontstaat ruimte tussen de uitvoeringspraktijk en de onderliggende regeling.

Een update is voor zowel de gemeente als ook voor de aanbieders van Peuteropvang en Voorschoolse Educatie (VE) noodzakelijk.

Histoarje

Met de invoering in 2018 van de 'Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk' valt de peuteropvang (het vroegere peuterspeelzaalwerk) onder de Wet Kinderopvang.

Dit heeft geleid tot wijzigingen in de bekostiging van de peuteropvang. Ouders met recht op kinderopvangtoeslag moeten de kosten van de peuteropvang betalen uit de kinderopvangtoeslag.

Voor ouders zonder recht op kinderopvangtoeslag, blijft de gemeente verantwoordelijk voor de kosten van de peuteropvang. Dit geldt ook voor de kosten van de Voorschoolse Educatie voor doelgroep peuters (peuters met een extra ondersteuningsbehoefte).

De Deelverordening is hierop echter niet aangepast. Inmiddels zijn er meer ontwikkelingen die nog niet in de verordening zijn verwerkt. Bovendien is het speelveld veranderd en zijn er meerdere aanbieders in de gemeente die aanspraak maken op de gemeentelijke subsidie. De noodzaak wordt erkend dat een nieuwe regeling nodig is.

Te berikken effekt

Wij willen transparante en eenduidige subsidieregels vaststellen voor alle kinderopvangorganisaties die peuteropvang en Voorschoolse Educatie aanbieden in onze gemeente. Gelet op de nodige flexibiliteit is deze regeling een bevoegdheid van het college. De beoogde ingangsdatum van de nieuwe regeling is 1 januari 2026.

Argumenten

1. *Beleid ten aanzien van de kwaliteit en bereik Peuteropvang en Voorschoolse Educatie is een belangrijk speerpunt in het gemeentelijk Kansenbeleid en ter bestrijding van achterstanden*

De Deelverordening is niet aangepast aan veranderende context en regelgeving. De gemeente en ook de aanbieders van Peuteropvang en Voorschoolse Educatie hebben baat bij duidelijke regels en een gelijk speelveld.

2. *Gewenste flexibiliteit*

De voorgestelde nieuwe regeling maakt de regelgeving eenvoudiger; Door het college kan sneller worden ingespeeld op gewenste aanpassingen, onder andere jaarlijks nodig bij aanpassing van de tariefstelling.

Alternativen

Iedere gemeente in Nederland heeft een eigen subsidieregeling met onderling weliswaar veel overeenkomsten maar ook met een eigen inhoud, en waar mogelijk toegespitst op de lokale context. In onze situatie is voor de nieuwe regeling aansluiting gevonden bij de regeling van Tytsjerksteradiel. De voorliggende regeling wordt als passend beoordeeld en ook als passend beoordeel door de lokale aanbieders.

Kanttekenings/risiko's

Een min of meer denkbeeldig risico kan zijn dat toepassing van de regels leidt tot hogere toekenningen en de gemeentelijke budgetten worden overschreden. Proefberekeningen geven geen aanleiding voor ongerustheid. Het risico wordt bovendien ondervangen door in het overgangsjaar 2026 de uitwerking goed te volgen en te evalueren. Op basis van de bevindingen kunnen aanpassingen worden doorgevoerd.

Ondergrens aantal peuters in de peuteropvang

Een peutergroep bestaat uit maximaal 16 peuters. Tot en met 8 peuters moet er één betaalde pedagogisch medewerker op de groep staan en vanaf 9 peuters twee. Er is in de beleidsregels ook een ondergrens opgenomen van 6 peuters op de peuteropvang.

De reden voor het instellen van een ondergrens is niet per se een financiële, maar meer van pedagogische aard. Uitgangspunt is de sociaal emotionele ontwikkeling van peuters en de kwaliteit van de peuteropvang. De kwaliteit van peuteronderwijs is niet per definitie minder, maar wel kwetsbaarder bij te kleine groepen. Bovendien is het pedagogisch niet wenselijk dat er allemaal kleine groepjes peuteropvang ontstaan. Net als voor basisschoolleerlingen is het ook voor peuters belangrijk dat er leeftijdsgenootjes zijn.

Indien een kinderopvangorganisatie een nieuwe peuteropvanglocatie wil starten met minder dan 6 peuters, dan verstrekt de gemeente hiervoor geen subsidie totdat het minimumaantal van 6 peuters is bereikt. Het gevolg hiervan kan zijn dat peuteropvang in de kleinere dorpen lastig kan worden en noodgedwongen zou verdwijnen.

Daarom wordt voortdurend gekeken naar mogelijke oplossingen voor als een dergelijke situatie zich voor gaat doen: Alternatieve oplossingen kunnen worden gezocht in samenvoegen van vestigingen of vervoer; ook dit onderwerp zal in de evaluaties aan de orde komen.

Instandhouding peuteropvang (bereik) en financieringsstructuur

Peuteropvang wordt voor een beperkt aantal dagdelen per week aangeboden en de ruimtes worden dan ook niet altijd efficiënt gebruikt. De kleinere locatie zijn vaak niet kostendekkend gelet op personele inzet en de huisvestingslasten.

De situaties zijn lokaal erg verschillend. Op sommige locaties vindt peuter - en kinderdagopvang en buitenschoolse opvang in hetzelfde gebouw plaats (multifunctioneel gebruik). Peuteropvang wordt ook vaak op een aparte locatie aangeboden (kleinere kernen).

Het feit dat er verschil is in de huisvestingssituatie en huisvestingslasten en daarmee gepaard gaande personele inzet tussen de diverse organisaties, maakt dat geadviseerd wordt te kiezen voor een financieringsstructuur door de invoering van een 'koptarief'. Deze opslag komt boven op het landelijke uurtarief en daarmee is de tegemoetkoming in de vorm van "subsidie all-in", zo worden alle aanbieders gelijk worden behandeld.

Door het 'koptarief' van toepassing te verklaren op alle kinderopvangorganisaties die peuteropvang aanbieden, is het speelveld gelijkgetrokken.

Wat is een koptarief en hoe wordt de hoogte bepaald?

Er bestaan binnen de Wet Kinderopvang drie vormen van opvang, nl.:

- Peuteropvang: vergelijkbaar met het vroegere peuterspeelzaalwerk, voor kinderen van 2-4 jaar, beperkt aantal dagdelen per week open;
- Kinderdagopvang: voor kinderen van 0-4 jaar, gedurende de gehele week open;
- Buitenschoolse opvang: voor schoolgaande kinderen;

Met de invoering van de 'Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk' valt de peuteropvang (het vroegere peuterspeelzaalwerk) onder de Wet Kinderopvang. Dit heeft geleid tot wijzigingen in de bekostiging van de peuteropvang. Ouders met recht op kinderopvangtoeslag moeten de kosten van de peuteropvang betalen uit de kinderopvangtoeslag. Voor ouders zonder recht op kinderopvangtoeslag, blijft de gemeente verantwoordelijk voor de kosten van de peuteropvang. Dit geldt ook voor de kosten van de Voorschoolse Educatie (VE) voor doelgroeppeuters (peuters met een extra ondersteuningsbehoefte). Hiervoor geldt een aanvullende regeling (zie hierna). Landelijk is het uurtarief voor peuteropvang in 2025 bepaald op € 10,71.

Veel organisaties kunnen hiervoor echter geen peuteropvang bieden. Om te voorkomen dat peuteropvang, met name in de dorpen, dan niet meer kan worden aangeboden, vullen veel gemeenten dit tarief aan tot de werkelijke kostprijs.

Het verschil tussen kostprijs en het landelijke uurtarief wordt het 'koptarief' genoemd. Bij het bepalen van de hoogte van de kostprijs voor peuteropvang wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de ervaringscijfers van de afgelopen jaren en de huidige kostprijs-ontwikkeling.

Zowel op landelijk niveau als bij omliggende Friese gemeenten wordt het 'koptarief' toegepast. De hoogte van het 'koptarief' varieert en wordt bepaald door gemeentespecifieke factoren. In onze situatie wordt voorgesteld het 'koptarief' vast te stellen voor 2026 op € 1,54 per uur.

De vraag is of dit redelijk is;

Vergelijkingen met het Expertmodel Kostprijzen Peuteropvang hebben hier richting aan gegeven en ook de ervaringscijfers uit de praktijk. Uit de systematische vergelijking blijkt dat het voorgestelde tarief landelijk in lijn ligt met de kostprijs. Tijdens de uit te voeren evaluaties zal dit onderdeel uiteraard worden geagendeerd.

Doelgroep peuters

Naast het reguliere aanbod peuteropvang kent de gemeente peuterplaatsen voor doelgroeppeuters (peuters met een extra ondersteuningsbehoefte). In 2025 gaat het in Achtkarspelen om ongeveer om 65 doelgroeppeuters. Een doelgroeppeuter gaat geen 2 maar 4 dagdelen per week naar de peuteropvang. De bekostiging van de eerste 2 dagdelen gaat op dezelfde wijze als bij alle andere peuters. Het 3e en 4e dagdeel worden volledig bekostigd door de gemeente, vanwege de wettelijke verplichting van de gemeente om VE aan te bieden. Daarnaast wordt per VVE-peuter een extra bedrag gesubsidieerd als vergoeding voor het op peil houden van de VVE-methodeken voor deskundigheidsbevordering, (bij)scholing/trainingen.

Momenteel bieden KindVandaag, St. Peuterpeelzalen Achtkarspelen (ressortend onder Tiko) en de Hasselbraam/Buitenbengels op diverse locaties VE aan.

Finânsjes

Voor 2026 is ruim € 800.000,- beschikbaar vanuit de Specifieke Uitkering Gemeentelijk Onderwijsachterstanden- beleid (GOAB). Daarnaast is afgerond € 300.000 vast begroot uit eigen middelen. Dat lijkt op dit moment voldoende, maar omdat het Kansenbeleid meer omvat dan alleen Peuteropvang en VE en de kosten stijgen zal er de komende periode kritisch naar de lasten en baten worden gekeken.

Ynwenners- en oerheidspartisipaasje

Met de aanbieders is overeengekomen dat het jaar 2026 als overgangsjaar zal dienen. Daarbij is ook bepaald (voorgesteld wordt) dat in 2026 de huidige regeling (deelverordening) nog van kracht blijft. De afspraak is gemaakt dat aanvragers als tot nu gebruikelijk dan op een aanvraag kunnen indienen. De regeling die voor 2026 het gunstigst uitpakt voor de aanvrager zal worden gehonoreerd. Lopende het jaar 2026 kunnen we ervaring opdoen met de uitwerking en worden evaluaties met de aanbieders ingepland.

Daarmee wordt voorzien in een zorgvuldige overgangsperiode naar 2027. Ingaande 2027 geldt dan alleen de nieuwe subsidieregeling.

Op 10 november is een inloopmoment gehouden waar alle aanbieders vertegenwoordigd waren. In constructief overleg zijn meteen een aantal verbeteringen doorgevoerd en zijn een

aantal verbeter suggesties genoteerd. De notities komen in het overgangsjaar 2026 weer op tafel om de regeling gezamenlijk verder te kunnen ontwikkelen.

Zie hiervoor het aantekeningenverslag met aandachtspunten van 10 november 2025.

Kommunikaasje

Communicatie met aanbieders staat hiervoor beschreven. Communicatie naar de ouders verloopt via de uitvoerende organisaties. Het informeren van ouders over peuteropvang gebeurt door foldermateriaal die wordt uitgereikt bij een bezoek aan het consultatiebureau (toeleiding).

De nieuwe regeling zal worden gepubliceerd volgens de gebruikelijke procedure.

Yntegraliteit

Vertegenwoordigers van de afdelingen Financiën en Juridische Zaken zijn betrokken bij de totstandkoming van dit voorstel.

Previnsje

Beleid ten aanzien van de kwaliteit en bereik Peuteropvang en Voorschoolse Educatie is een belangrijk speerpunt in ons gemeentelijk Kansenbeleid en ter voorkoming en bestrijding van achterstanden.

Gearwurking

Het basismodel van de regeling is ontwikkeld door de buurgemeente Tytsjerksteradiel. Inmiddels vindt ook afstemming en samenwerking plaats met de gemeente Noardeast-Fryslân en Dantumadiel.

Ferfolchtrajekt

Met de inwerkingtreding van de nieuwe regeling, onder intrekking van de Deelverordening (rekening houdend met het overgangsjaar), wordt de subsidieregeling een bevoegdheid van het college. De raad kan uiteraard het college te allen tijde verzoeken om informatie.

Evaluaasje

Evaluatiemomenten worden in 2026 ingepland met de aanbieders. Ook de aandachtspunten zoals genoteerd tijdens het overleg op 10 november jl. komen in het overgangsjaar weer op tafel om de regeling gezamenlijk verder te kunnen ontwikkelen.

Buitenpost, 27 november 2025

Het college van burgemeester en wethouders van Achtkarspelen,

secretaris,

burgemeester,

dhr. mr. M.P. de Jong

dhr. J.D. de Vries MSc

Konseptriedsbeslút

De raad van de gemeente Achtkarspelen;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 27 november 2025,
punt nr.: 20;

Beslút:

1. Kennis te nemen van de subsidieregeling peuteropvang en voor- en vroegschoolse educatie gemeente Achtkarspelen 2026.
2. In te stemmen met het voorstel om 2026 als overgangsjaar te benoemen.
3. De Deelverordening Peuteropvang en Voorschoolse Educatie in te trekken per 31 december 2026.
4. De bijbehorende budgetten te koppelen aan de subsidieregeling Peuteropvang en Voorschoolse Educatie.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad
van de gemeente Achtkarspelen van 18 december 2025.

De griffier,

De voorzitter,

Dhr. G.J. Andringa

Dhr. J.D. de Vries MSc